

COMISIE

DECIZIA COMISIEI

din 6 decembrie 2006

privind sistemul de ajutor pentru cercetare și dezvoltare în industria aeronautică pus în aplicare de către Belgia

[notificată cu numărul C(2006) 5792]

(Numai versiunile lingvistice franceză și neerlandeză sunt autentice)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2007/199/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

formală prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE în ceea ce privește acest ajutor.

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 88 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽¹⁾, în special articolul 7,

având în vedere decizia din 22 iunie 2006 ⁽²⁾ prin care Comisia a inițiat procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE privind ajutorul C 27/2006 (ex NN 22/2004),

după invitarea părților interesate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolul menționat mai sus,

întrucât:

(3) Prin scrisoarea din 11 septembrie 2006, înregistrată în aceeași zi, Belgia a transmis Comisiei observațiile sale.

(4) Prin scrisoarea din 2 octombrie 2006, Comisia a solicitat Belgiei informații suplimentare, care au fost transmise prin scrisorile din 23 și 24 noiembrie 2006, înregistrate în aceleași zile.

(5) Decizia Comisiei de a iniția procedura a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽³⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsura propusă.

(6) Comisia nu a primit nicio observație cu privire la acest aspect din partea părților interesate.

1. PROCEDURĂ

(1) Prin scrisoarea din 13 februarie 2004, înregistrată de către Comisie la 18 februarie, Belgia a notificat Comisia cu privire la un sistem de ajutor pentru cercetare și dezvoltare (R & D) în industria aeronautică. Prin scrisorile din 23 decembrie 2004 și 1 iulie 2005, înregistrate de către Comisie la 3 ianuarie și, respectiv, la 5 iulie 2005, Belgia a prezentat informații suplimentare.

(2) Prin scrisoarea din 22 iunie 2006, Comisia a adus la cunoștință Belgiei decizia sa de a iniția procedura

2. DESCRIERE

2.1. Obiectiv, temei legal, perioada de aplicare și bugetul sistemului

(7) Obiectivul măsurii este de a consolida capacitățile tehnologice ale întreprinderilor belgiene din industria aeronautică ce iau parte la un program de dezvoltare a aeronavelor civile, dar și de a menține și de a crea locuri de muncă în acest sector. Autoritățile belgiene estimează că sistemul vizează crearea a 2 500-3 000 de noi locuri de muncă în următorii 20 de ani.

⁽¹⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 (JO L 363, 20.12.2006, p. 1).

⁽²⁾ JO C 196, 19.8.2006, p. 7.

⁽³⁾ A se vedea nota de subsol 2.

- (8) Guvernul belgian a decis, la 1 decembrie 2000, acordarea de subvenții în cadrul unui sistem de ajutor pentru cercetare și dezvoltare în industria aeronautică. Acest sprijin financiar este acordat de către Guvernul federal în baza unui acord încheiat la 20 noiembrie 2001 între stat și regiuni, în temeiul Legii bugetului (Legea privind prima rectificare a bugetului general de cheltuieli pentru anul bugetar 2001 — Legea din 27.7.2001, Monitorul belgian din 14.5.2002).
- (9) În cadrul acestui sistem, statul poate plăti avansuri către întreprinderile beneficiare în perioada 2002-2006. Decizia Cabinetului belgian din 1 decembrie 2000 indică faptul că bugetul global, în valoare de 195 038 000 EUR se repartizează după cum urmează: 112 457 000 EUR pentru producătorii de corpuri de aeronave, 41 307 000 EUR pentru producătorii de echipamente pentru aeronave și 41 274 000 EUR pentru producătorii de motoare.
- (14) Avansul este rambursat pe baza unui principiu care prevede plata unui procent din cifra de afaceri generată prin proiect și care vizează rambursarea integrală a avansului. Modelul standard de convenție care trebuie încheiată între statul belgian și întreprinderea beneficiară stipulează că societatea în cauză nu va plăti, în nicio circumstanță, dobânzi la suma primită în avans. Rambursările încetează după restituirea capitalului plătit ca avans.

2.2. Beneficiari, activități de cercetare și cheltuieli eligibile

- (10) Sistemul se adresează întreprinderilor stabilite în Belgia, parteneri sau subcontractoare ale furnizorilor de motoare sau de componente destinate programului de dezvoltare a aeronavelor civile. Aceste întreprinderi trebuie să dispună de o tehnologie care să suscite interesul constructorului sau al partenerilor săi de a o aplica pentru tipul de aeronavă dorit.
- (11) Intervenția statului belgian constă într-un sprijin financiar pentru susținerea costurilor de cercetare industrială (CI) și de dezvoltare preconcurențială (DPC) în sensul anexei I la Cadrul comunitar privind ajutoarele de stat pentru cercetare și dezvoltare ⁽⁴⁾ („cadrul R & D”).
- (12) Cheltuielile eligibile pentru R & D sunt cele legate direct de proiect, cu excepția tuturor cheltuielilor comerciale și/sau de marketing necesare pentru obținerea contractelor, cu condiția ca acestea să fie efectuate după 1 decembrie 2000, să fie justificate de întreprindere, controlate și acceptate de către Guvernul federal și să fie necesare realizării activităților de R & D definite anterior. Cheltuielile eligibile trebuie să corespundă definițiilor din anexa II la cadrul pentru R & D. Se exclud cheltuielile legate de certificare.
- (15) Autoritățile belgiene se angajează să respecte regulile privind cumularea cu alte sisteme și să limiteze intensitatea ajutorului la maximele prevăzute în cadrul R & D. Niciun alt ajutor public, cu excepția celui din partea Guvernului federal, nu va fi acordat pentru același proiect.

2.4. Efectul stimulat al ajutorului de stat și angajamentele

- (16) Sistemul prevede respectarea condițiilor referitoare la necesitatea acestuia și la efectul stimulat al ajutorului. Orice proiect eligibil trebuie să implice un grad de risc tehnic și/sau financiar care împiedică întreprinderea solicitantă să își finanțeze integral proiectul. Întreprinderea solicitantă trebuie să depună un dosar tehnic și financiar complet înainte de potențiala acordare a ajutorului. Toate dosarele fac obiectul unei analize individuale din partea serviciilor ministerului abilitat pentru politici economice și științifice. Autoritățile belgiene se angajează să verifice, de asemenea, efectul stimulat al ajutorului, pe baza unor studii efectuate în cadrul firmelor beneficiare, și să demonstreze acest efect în rapoartele anuale prezentate Comisiei.
- (17) În temeiul punctului 4.7. din cadrul R & D, autoritățile belgiene se angajează să notifice Comisiei toate ajutoarele individuale acordate pentru proiecte mari. Acestea au notificat ajutorul acordat în favoarea societății Techspace Aero pentru realizarea componentei de joasă presiune la motorul de GP7000 (numărul ajutorului C 28/2006 – ex NN 23/2004).

⁽⁴⁾ JO C 45, 17.2.1996, p. 5.

2.5. Motive care au condus la inițierea procedurii

- (18) În decizia sa din 22 iunie 2006, Comisia a examinat ajutorul, în lumina cadrului R & D, și a emis câteva îndoieli privind compatibilitatea acestuia cu acest cadru.
- (19) Comisia a observat că ajutorul a fost acordat sub forma unui avans ale cărui proceduri de rambursare depind de comercializarea produsului rezultat din activitatea de cercetare. Avansurile de acest tip, rambursabile în caz de reușită, sunt clasice pentru industria aeronautică.
- (20) Punctul 5.6. din cadrul R & D cuprinde dispoziții specifice referitoare la posibilitatea acordării unui astfel de avans. Acesta indică faptul că este permisă o intensitate a ajutorului pentru astfel de instrumente superioară plafoanelor practicate în mod obișnuit (25 % pentru DPC și 50 % pentru CI), în baza unei evaluări de la caz la caz a condițiilor de rambursare.
- (21) Numeroase cazuri de ajutoare acordate sub forma unor avansuri rambursabile în caz de reușită au fost notificate Comisiei de la intrarea în vigoare a cadrului R & D. Cu acest prilej, Comisia a dezvoltat o practică de interpretare a punctului 5.6. al acestui cadru ⁽⁵⁾.
- (22) În cazurile analizate de către Comisie până în prezent, procedurile de rambursare a avansurilor prevedeau, în caz de reușită a programului, nu numai rambursarea capitalului primit ca avans, ci și a dobânzilor calculate prin aplicarea ratei de referință și a ratei de actualizare prevăzute de către Comisie pentru statul membru în cauză la data acordării ajutorului. Pentru programele care înregistrează un succes deosebit, ratele de rambursare au fost chiar mai ridicate.
- (23) În aceste circumstanțe, practica adoptată de către Comisie a fost aceea de a limita „valoarea avansului din cheltuielile eligibile” la un maximum de 40 % pentru activitățile de DPC și de 60 % pentru activitățile de CI, aceste rate de bază putând să facă, eventual, obiectul unor prime de procent menționate la punctul 5.10. din cadrul R & D.
- (24) Cu toate acestea, în cadrul sistemului de ajutor în cauză, Comisia observă că autoritățile belgiene au aplicat plafoanele maxime de 40 % și, respectiv, de 60 % (plus eventualele prime prevăzute la punctul 5.10. din cadrul R & D), în timp ce procedurile de rambursare a avansului vărsat nu prevăd plata niciunei dobânzi, chiar și în cazul reușitei programului.
- (25) Astfel, procedurile de rambursare a ajutoarelor în cauză sunt considerabil mai avantajoase pentru întreprinderile beneficiare ale sistemului decât procedurile clasice de rambursare prevăzute pentru beneficiarii ajutoarelor investigate până în prezent de către Comisie. De fapt, datorită absenței dobânzilor, beneficiarului i se garantează beneficiile obținute, oricare ar fi rezultatul proiectului, în timp ce, conform procedurilor clasice de rambursare, ajutorul poate să nu fie acordat în eventualitatea unei reușite (și poate chiar deveni negativ, în cazul unor proiecte foarte reușite, întreprinderea ajutând statul să câștige bani, inclusiv în termeni reali).

3. OBSERVAȚII DIN PARTEA BELGIEI

3.1. Bugetul alocat măsurii

- (26) Ca urmare a Deciziei din 22 iunie 2006, autoritățile belgiene au precizat că sistemul de ajutor în cauză nu se adresează producătorilor de corpuri de aeronave. Decizia Cabinetului din 1 decembrie 2000 face distincție între bugetul alocat producătorilor de corpuri de aeronave și bugetul alocat producătorilor de echipamente și celor de motoare. Procedurile de acordare a ajutorului pentru producătorii de corpuri de aeronave diferă în mod clar de cele aplicate producătorilor de echipamente și celor de motoare. Ajutoarele de stat instituite prin Decizia Cabinetului din 1 decembrie 2000 se referă doar la producătorii de echipamente și la cei de motoare.

3.2. Adaptarea ajutoarelor de stat acordate producătorilor de echipamente și celor de motoare

- (27) Autoritățile belgiene doresc să aducă modificări în ceea ce privește ajutoarele acordate producătorilor de echipamente și celor de motoare, după modelele de contract transmise Comisiei la 23 noiembrie 2006. Au fost prezentate două alternative. Pentru fiecare proiect pentru care se acordă ajutor se adoptă o singură alternativă.

- (28) Prima alternativă constă în recuperarea unei părți a ajutorului acordat, în scopul de a-i diminua intensitatea până la plafonul prevăzut în cadrul R & D (maximum 50 % pentru activitățile de CI și 25 % pentru cele de DPC, plus eventualele prime). Autoritățile belgiene recuperează suma în excedent din ajutor până cel târziu la 31 martie 2007, aplicând o rată a dobânzii egală cu rata de referință și cu rata de actualizare practicate de către Comisie, în vigoare la data acordării ajutorului. Pe lângă această recuperare inițială și după cum prevede contractul de acordare a ajutorului, autoritățile belgiene vor cere, în caz de reușită a proiectului, rambursarea fără dobândă a acelei părți a ajutorului, păstrată de către întreprindere.

⁽⁵⁾ A se vedea cazurile menționate la nota de subsol 5 din Decizia Comisiei din 22 iunie 2006 (JO C 196, 19.8.2006, p. 7).

Tabelul 1

Avansuri diminuate la intensitatea subvențiilor

Beneficiari	Cheltuieli eligibile (mii de euro)		Intensitatea finală a ajutorului		Avans vărsat (mii de euro)	Recuperare cu dobânzi (mii de euro)	Rata
	CI	DPC	CI	DPC			
Septentrio	[... (*)]	[...]	60 %	35 %	5 454	912	3,95 %
ASCO	[...]	[...]	50 %	25 %	1 473	407	3,95 %
ASCO	[...]	[...]	50 %	25 %	2 434	988	3,95 %
ASCO	[...]	[...]	50 %	25 %	3 308	1 180	3,70 %
LMS	[...]	[...]	50 %	25 %	3 264	782	4,43 %
BARCO	[...]	[...]	50 %	25 %	0	0	—
BARCO	[...]	[...]	50 %	25 %	2 120	575	3,95 %
BARCO	[...]	[...]	50 %	25 %	904	189	4,08 %
Produse avansate	[...]	[...]	60 %	35 %	23	8	4,43 %

(*) Secret de afaceri.

- (29) A doua alternativă este de a menține avansul rambursabil numai în caz de reușită și de a alinia rambursarea acestuia la practicile Comisiei. Procedurile de rambursare alese de către autoritățile belgiene sunt progresive și permit în cazul reușitei unui proiect, recuperarea capitalului datorat și a dobânzilor calculate pe baza ratei de referință și a ratei de actualizare practicate de către Comisie, în vigoare la data acordării ajutorului.

Tabelul 2

Avansuri ale căror rambursări se aliază practicii comunitare

Beneficiari	Cheltuieli eligibile (mii de euro)		Intensitate		Avans (mii de euro)	Dobânzi (mii de euro) ⁽¹⁾	Rata	Reușită („shipsets” vândute)
	CI	DPC	CI	DPC				
Eurolasma	[...]	[...]	75 %	50 %	1 262	525	4,80 %	[...]
Eurolasma	[...]	[...]	75 %	50 %	719	290	4,80 %	[...]
Eurolasma	[...]	[...]	75 %	50 %	1 202	362	4,80 %	[...]
Electronic Apparatus	[...]	[...]	70 %	50 %	8 131	3 062	4,08 %	[...]
Samtech	[...]	[...]	70 %	50 %	1 075	305	4,36 %	[...]
XenICS/FOS & S	[...]	[...]	70 %	50 %	8 214	3 482	4,08 %	[...]

⁽¹⁾ Recuperate după rambursarea avansului.

- (30) Succesul comercial al proiectelor este definit pe baza vânzărilor previzionate la momentul acordării ajutorului. Pentru rambursarea avansului se iau în considerare toate vânzările.
- (31) Rambursările pentru fiecare vânzare în cazul întreprinderilor Electronic Apparatus și XenICS/FOS & S sunt fixe. Această plată fixă permite rambursarea, pe de o parte, a capitalului datorat și, pe de altă parte, a dobânzii.
- (32) Cu toate acestea, rambursarea pentru fiecare vânzare în cazul întreprinderilor Europlasma și Samtech variază. În acest caz, plata variabilă se descompune:
- într-o sumă fixă care corespunde capitalului datorat primit ca avans, repartizată pe numărul de vânzări care au condus la reușita proiectului; și
 - într-o sumă variabilă, calculată în funcție de vânzări, care constă în dobânzile aferente capitalului restant, primit ca avans.
- (33) Pentru Europlasma, rambursările sunt liniare.
- (34) Pentru Electronic Apparatus, rambursările se efectuează pe etape. Sunt prevăzute cinci etape de câte [...] „shipsets”. În cazul în care programul este întrerupt la mijlocul etapei, înainte de obținerea unui succes, atunci întreprinderea efectuează o ultimă rambursare proporțională cu vânzările realizate de la momentul ultimei etape.
- (35) În cele din urmă, rambursările sunt exponențiale în cazul întreprinderilor Samtech și XenICS/FOS & S pentru care sunt prevăzute trei faze de rambursare:
- prima fază corespunde primei treimi din vânzări;
 - a doua, care corespunde celei de-a doua treimi din vânzări, prevede rambursări de două ori mai mari decât în prima fază;
 - a treia fază, care corespunde ultimei treimi din vânzări, prevede rambursări de trei ori mai mari decât în prima fază.
- (36) Autoritățile belgiene au stabilit data-limită de plată la 31 decembrie 2018 pentru toate contractele prezentate în tabelul 2, cu excepția contractului cu Samtech, pentru care data-limită de plată este 31 decembrie 2021. De fapt, ajutorul care corespunde acestui contract a fost acordat recent.

3.3. Angajamente

- (37) Autoritățile belgiene se angajează:
- să modifice, înainte de 31 decembrie 2006, contractele inițiale pentru a le alinia modelelor de contracte transmise la data de 23 noiembrie 2006, precum și condițiile de rambursare prevăzute la considerentele 28-36 din prezenta decizie;
 - să transmită, înainte de 31 decembrie 2006, contractele modificate și semnate;
 - să respecte practicile Comisiei în ceea ce privește procedurile de rambursare în cazul în care, înainte de 31 decembrie 2006, ar trebui acordate noi avansuri cu intensități superioare celor prevăzute în cadrul R & D;
 - să adopte măsuri adecvate în cazul în care ar trebui acordate noi ajutoare în cadrul acestui sistem, după intrarea în vigoare a cadrului comunitar privind ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovație.

4. EVALUARE

4.1. Existența unui ajutor de stat

- (38) Sistemul este finanțat prin fonduri acordate de către Guvernul Federal belgian. Acesta oferă un avantaj anumitor producători de echipamente și de motoare din industria aeronautică. Avansurile sunt rambursate doar în cazul unui succes comercial al produsului care face obiectul cercetării, dintre care unele avansuri sunt rambursate fără dobândă. Acest lucru constituie un avantaj în comparație cu împrumuturile acordate în condițiile pieței. În cele din urmă, sistemul este susceptibil de a denatura concurența și de a afecta schimburile comerciale dintre statele membre, având în vedere că producătorii de echipamente și cei de motoare ai altor state membre sunt activi în acest sector. Prin urmare, măsura îndeplinește criteriile cumulative pentru constituirea unui ajutor în temeiul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE.
- (39) Volumul total al ajutoarelor de stat acordate prin intermediul sistemului în discuție corespunde sumei de 82 581 000 EUR repartizată în 41 307 000 EUR, (pentru producătorii de echipamente), și 41 274 000 EUR (pentru producătorii de motoare).

4.2. Caracterul ilegal al ajutorului de stat

- (40) Ajutoarele individuale alocate în cadrul sistemului au făcut obiectul unor convenții între stat și întreprinderile beneficiare. Modelul de convenție comunicat de către autoritățile belgiene nu prevede clauze de suspendare atunci când plata unui avans presupune analiza măsurii de către Comisie, în conformitate cu normele comunitare privind ajutoarele de stat. Odată pusă în aplicare, măsura trebuie să fie considerată ilegală în sensul articolului 1 literele (b) și (f) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

4.3. Compatibilitatea ajutorului de stat

- (41) Modificarea ajutorului în conformitate cu prima alternativă descrisă la considerentul 28 anulează avantajul oferit inițial beneficiarilor, deoarece reduce intensitatea ajutorului la nivelul prevăzut în cadrul R & D (50 % pentru activitățile de CI și 25 % pentru cele de DPC, intensități la care se adaugă eventuale prime). Pe lângă recuperarea cu dobândă a sumei în excedent a ajutorului, rambursarea ajutorului restant depășește condițiile prevăzute în cadrul R & D. Prin urmare, ajutoarele astfel adaptate devin compatibile cu acest cadru.
- (42) Modificarea ajutoarelor acordate în conformitate cu a doua alternativă descrisă la considerentele 29-36 aliniază procedurile de rambursare a avansurilor la practicile Comisiei: rambursarea este progresivă și se ridică, în caz de reușită, la valoarea capitalului primit ca avans și a dobânzilor cumulate. Ajutoarele astfel adaptate devin, așadar, conforme cu practicile Comisiei.
- (43) Tabelele 1 și 2 cuprind întreprinderile care au beneficiat, până la ora actuală, de prezentul sistem. Autoritățile belgiene se angajează să înlăture avantajele suplimentare pe care le-au acordat temporar acestor întreprinderi, în comparație cu avantajele acordate beneficiarilor sub forma avansurilor rambursabile, examinate de către Comisie. În plus, autoritățile belgiene se angajează să respecte practicile Comisiei în ceea ce privește procedurile de rambursare, în cazul în care, înainte de sfârșitul anului 2006, ar trebui acordate noi avansuri cu intensități superioare celor prevăzute în cadrul R & D. Acestea se angajează să adopte măsuri adecvate în cazul în care ar trebui acordate noi ajutoare în cadrul acestui sistem, după intrarea în vigoare a noului cadru comunitar privind ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovație.

5. CONCLUZIE

- (44) Comisia constată că Belgia a pus în aplicare în mod ilegal sistemul R & D în industria aeronautică în favoarea producătorilor de echipamente și a celor de motoare, încălcând articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Cu toate acestea, Belgia se angajează să adapteze înainte de 31 decembrie 2006 ajutoarele de stat acordate, pentru a le face compatibile cu cadrul comunitar privind ajutoarele de stat pentru cercetare și dezvoltare și cu practicile Comisiei,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul pus în aplicare de către Belgia în cadrul sistemului de ajutor pentru cercetare și dezvoltare în industria aeronautică în favoarea producătorilor de echipamente și a celor de motoare este compatibil cu piața comună, sub rezerva îndeplinirii condițiilor prevăzute la articolul 2.

Articolul 2

Belgia cere beneficiarilor sistemului de ajutor menționat la articolul 1 să ramburseze avansurile, în conformitate cu una dintre cele două metode descrise la considerentele 28-36.

În acest scop, Belgia modifică, înainte de 31 decembrie 2006, contractele încheiate cu beneficiarii sistemului de ajutor menționat la articolul 1, în conformitate cu modelele de contract transmise de către autoritățile belgiene Comisiei la 23 noiembrie 2006, care includ noi proceduri de rambursare descrise la considerentele 28-36.

Contractele modificate și semnate sunt transmise Comisiei înainte de 31 decembrie 2006.

Articolul 3

Belgia informează Comisia, în următoarele două luni de la primirea prezentei decizii, în legătură cu măsurile adoptate pentru a se conforma acesteia.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Regatului Belgiei.

Adoptată la Bruxelles, 6 decembrie 2006.

Pentru Comisie

Neelie KROES

Membru al Comisiei